

## POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa D. D.  
przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu w S.  
o zapłatę,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 12 kwietnia 2017 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej powoda  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 24 marca 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3) przyznaje radcy prawnemu T. Z. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 10800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych), powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 marca 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji oddalającego powództwo D. D. o zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w S. kwoty 500.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku z nieprzyznaniem mu obrońcy z urzędu w postępowaniu karnym zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w

S. Wydział Zamiejscowy w P., skazującym powoda za czyny przewidziane w art. 226 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k.

Sąd Apelacyjny uznał, iż w postępowaniu karnym nie zachodziły podstawy do ustanowienia obrońcy z urzędu zarówno z uwagi na stan zdrowia psychicznego jak i schorzenia powoda związane ze wzrokiem. W postępowaniu tym ustalone zostało w oparciu o opinię biegłych sądowych psychiatrów, że powód nie jest chory psychicznie, nie stwierdzono u niego niedorozwoju umysłowego ani żadnego innego schorzenia psychiatrycznego, które uniemożliwiałoby mu udział w czynnościach sądowych, może on w tych czynnościach uczestniczyć, rozumie o co jest podejrzany i może samodzielnie podjąć świadomą obronę. W postępowaniu karnym Sądy obu instancji stwierdziły także, że wprowadzie powód cierpi na jaskrę obustronną i jest uznawany za osobę niedowidzącą, nie jest jednak niewidomy i stan jego wzroku nie uniemożliwia mu podjęcia obrony. W tych okolicznościach, zdaniem Sądów obu instancji, w postępowaniu karnym nie doszło do naruszenia przepisów określających przesłanki obrony obligatoryjnej, w szczególności art. 79 § 1 pkt 2 i 3 k.p.k., jak i art. 79 § 2 k.p.k., co oznacza że zachowaniu pozwanego nie można przypisać bezprawności, nie ma zatem podstaw do zastosowanie w niniejszej sprawie art. 24 § 1 k.c. oraz art. 417<sup>1</sup> § 2 k.c. w związku z art. 417 § 1 k.c.

W skardze kasacyjnej powód, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem powoda, skarga jest oczywiście uzasadniona, z powodu nieprzeprowadzenia przez Sądy obu instancji zasadniczego dla rozstrzygnięcia sprawy dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny, który to dowód powinien być przeprowadzony z uwagi na uzasadnione wątpliwości co do możliwości podjęcia przez powoda skutecznej obrony w postępowaniu karnym bez udziału obrońcy oraz ustalenia, czy udział takiego obrońcy był konieczny z punktu widzenia art. 79 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący nie wykazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., a więc, że w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy. Nie wykazał bowiem, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07).

Skarżący nie sprecyzował jakiej kwestii miałyby dotyczyć opinia biegłego sądowego i z jakiej dziedziny medycyny miałby to być biegły. Z powołania przez niego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisu art. 79 §1 ust. 2 k.p.k. można próbować domyślać się, że chodzi o biegłego okulistę, jednak nie jest to oczywiste, skoro powód nie twierdził w toku postępowania karnego, że jest niewidomy ani że z powodu choroby wzroku ma w jakimkolwiek stopniu utrudnioną możliwość obrony, sprawnie czytał i pisał i nie wnosił o dopuszczenie dowodu z opinii takiego biegłego. Również w toku niniejszego postępowania nie twierdził, że jest niewidomy. Nie można także wykluczyć, że skarżącemu chodzi o ponowny dowód z opinii biegłego lekarza psychiatry, na co mogłoby wskazywać powołanie się ogólnie na konieczność ustalenia jego stanu zdrowia utrudniającego mu podjęcie obrony w postępowaniu karnym. Należy jednak wskazać, że stan zdrowia psychicznego powoda w okresie trwania postępowania karnego został ustalony przy pomocy dowodu z opinii dwóch biegłych sądowych lekarzy psychiatrów, której powód w niniejszym postępowaniu nie zakwestionował. Natomiast stan wzroku powoda i schorzenia okulistyczne na jakie cierpi wynikały z także niekwestionowanej dokumentacji lekarskiej i były bezsporne. W szczególności bezsporne było, że powód nie jest niewidomy, w rozumieniu art. 79 § 1 pkt 2 k.p.k., jak również to, że jest osobą niedowidzącą, a zatem mogły zachodzić jedynie podstawy z art. 79 § 2 k.p.k. do ustanowienia dla niego obrońcy z urzędu, jeżeli sąd uznałby to za niezbędne ze względu na utrudnienie obrony. Jednak, jak wskazano wyżej, w sprawie karnej nie było

jakichkolwiek podstaw do takiej oceny, gdyż powód nie tylko nie podniósł tej okoliczności, ale również faktycznie nie ujawnił jakichkolwiek trudności w możliwości działania w tym postępowaniu, wynikających ze schorzenia narządu wzroku. W niniejszej sprawie przedmiotem oceny Sądów była kwestia bezprawności działania sądów w sprawie karnej w zakresie nieustanowienia obrońcy z urzędu, a więc zbadanie, czy w świetle istniejących w toku postępowania karnego okoliczności, sądy miały obowiązek ustanowić dla powoda obrońcę z urzędu na podstawie art. 79 § 1 pkt 2 i 3 lub art. 79 § 2 k.p.k. W świetle bezspornej okoliczności, że biegli sądowi w sprawie karnej stwierdzili brak przesłanki przewidzianej w art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k., jak również bezsporne było i jest, że nie zachodziła także przesłanka przewidziana w art. 79 § 1 pkt 2 k.p.k., ocenie podlegała jedynie przesłanka przewidziana w art. 79 § 2 k.p.k., której ocena - w zakresie skutku w postaci utrudnienia obrony - należy wyłącznie do sądu i nie wymagała wiadomości specjalnych.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na szczególnie trudną sytuację majątkową i życiową skarżącego.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 2, 3, 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1061).